

Česká televize / ČT1 – Reportéři ČT, reportáž Šlechtična z bulváru, 2. března 2020 od 22:00 hodin, a průběh natáčení této reportáže, narušení regulérnosti volby členů Rady ČT

Obsáhlá stížnost s přílohami (RRTV/7642/2020-vra, RRTV/7643/2020-vra, RRTV/7641/2020-vra, dodatečné doplnění RRTV/8393/2020-vra) na Českou televizi pro údajné porušení § 31 zákona č. 231/2001 Sb., zákona č. 483/1991 Sb. a Kodexu ČT v souvislosti s natáčením a odvysíláním reportáže Šlechtična z bulváru dne 2. března 2020 v pořadu Reportéři ČT, a podnět k prošetření porušení regulérnosti volby do Rady ČT zásahem České televize v době volby. Stěžovatelka, o které ČT v době její kandidatury do Rady ČT natáčela reportáž, obsáhle rozebírá postup redaktora při natáčení z hlediska porušování Kodexu ČT. Reportáž údajně obsahuje řadu nepravdivých tvrzení o stěžovatelce a je v ní údajně použito vyjádření respondenta zasazené do zkreslujícího kontextu. Podle stěžovatelky Česká televize narušila regulérnost volby do Rady ČT postupem televizního štábu na místě jednání volební komise, který bezdůvodně poškodil tuto kandidátku do Rady ČT. Stěžovatelka v přílohách uvedla trestní oznámení na autory reportáže a na ČT, svou e-mailovou komunikaci s ČT, kopie několika pramenů o historii rodu Odkolků a kopie dvou článků z Parlamentních listů o incidentu při zmíněném natáčení ČT v Poslanecké sněmovně. (Monitoring proběhl 15. května 2020.)

Vyjádření AO:

Z celkového obsahu podání spadá do pravomoci Rady jen část. Stěžovatelka mylně předpokládá, že Rada je nadřízeným orgánem České televize, který může posuzovat možné porušování jejího interního předpisu – Kodexu ČT – a zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi, či regulérnost voleb do Rady ČT. Rada tyto pravomoci nemá. Pravomoc Rady ve vztahu k České televizi vychází z § 5 odst. g) zákona č. 231/2001 Sb., který stanoví, že Rada monitoruje obsah rozhlasového a televizního vysílání. Rada může tedy posoudit obsah reportáže Šlechtična z bulváru podle zákona č. 231/2001 Sb., ale nemůže posuzovat např., jestli byl či nebyl v souvislosti s přípravou reportáže porušen Kodex ČT, průběh natáčení, jednání redaktorů mimo rámec odvysílaného obsahu, regulérnost volby Rady ČT a další věci, které nejsou v její pravomoci. Se stížnostmi na porušování Kodexu ČT či zákona č. 483/1991 Sb. je třeba se obracet na Radu ČT, která je orgánem veřejné kontroly ČT, případně na generálního ředitele ČT. Ke kterému orgánu je možné podávat stížnosti na regulérnost voleb do Rady ČT, není jasné, ale Rada k posuzování takové stížnosti oprávněna není. Na základě stížnosti byl proveden monitoring reportáže Šlechtična z bulváru z hlediska dodržení zákona č. 231/2001 Sb. K pořadu, jehož součástí tato reportáž byla, je na webu ČT k dispozici jeho „scénář“, který je přepisem plného znění pořadu. Přepis textu reportáže z tohoto zdroje s drobnými opravami na základě monitoringu je zařazen za stížnost v sekci příloh.

Reportáž Šlechtična z bulváru byla odvysílána v rámci cyklického aktuálního publicistického magazínu Reportéři ČT, který se věnuje investigativní žurnalistice. Cílem novinářské investigace je obecně společenská transparentnost ve veřejném zájmu. Z tohoto hlediska je možné téma reportáže charakterizovat jako představení veřejně činné osobnosti, či osobnosti usilující o veřejnou pozici, formou reportážního medailonu. V obecné rovině jde o relevantní téma. Lze předpokládat, že bezprostředním motivem pro přípravu reportáže mohla být kandidatura paní Lucie Groene Odkolek, jinak též stěžovatelky, do Rady ČT, která byla ovšem v době vysílání reportáže již minulostí. Podle dostupných informací zužující výběr uchazečů o členství v Radě ČT z celkového počtu přihlášených proběhl 4.-7. února 2020. V tajném hlasování volební komise Poslanecké sněmovny patřila paní Lucie Groene Odkolek k vyřazeným uchazečům. Odvysílání reportáže Šlechtična z bulváru o měsíc později 2. března 2020 nemohlo volbu ovlivnit a ovlivnění volby či reputace portrétované jako uchazečky o členství v Radě ČT nemohlo být cílem odvysílané reportáže. V reportáži včetně jejího moderátorského uvedení ze studia je jako motiv k její přípravě prezentován spíše soudní spor paní Lucie Groene Odkolek se společností United Bakeries a. s., součástí holdingu Agrofert, o ochrannou známku Odkolek. Relativně největší prostor je ovšem v reportáži

věnován porovnávání původu paní Lucie Groene Odkolek, známého pekařského rodu Odkolků a starého šlechtického rodu Odkolků z Újezdce. Volba tématu celkově nevyvolává pochybnosti z hlediska relevantnosti nebo apriorní zatíženosti jednostranností.

Pokud jde o obsah odvysílané reportáže Šlechtična z bulváru, výhrady stížnosti byly založeny na kritice její faktické stránky. Při rozboru z hlediska dodržení § 31 zákona č. 231/2001 Sb. je tedy třeba se věnovat především informační rovině reportáže.

Obsah reportáže

Téma reportáže představil moderátor ze studia takto:

Před půldruhým rokem kandidovala za hnutí ANO do Senátu a premiér Andrej Babiš jí platil neúspěšnou kampaň. Rok se s rokem sešel a teď žaluje svěřenské fondy Andreje Babiše o neoprávněné používání názvu Odkolek v jedné z nejvýznamnějších pekáren. Chce se soudit o jedenáct ochranných známek. Podle odborníků na duševní vlastnictví mají milionovou hodnotu. Ta paní se jmenuje Lucie Frederika Groene Odkolek, ale na Odkolek se přejmenovala teprve loni v létě. Tvrdí o sobě, že je potomkem podnikatelského pekařského rodu – a zároveň šlechtična, což vůbec nejde dohromady. Reportér David Vondráček zjišťoval, kdo je tato dáma. A s jakými lidmi si hnutí ANO dokáže porozumět?

Moderátorské uvedení předznamenalo obsah reportáže a upozornilo diváka na některé aspekty. Můžeme předeslat, že hlavní problém představuje redakční skutkové tvrzení, že portrétovaná „Tvrdí o sobě, že je potomkem podnikatelského pekařského rodu – a zároveň šlechtična“ z hlediska průkaznosti toho, že to portrétovaná o sobě tvrdí.

V úvodu reportáže odpověděla paní Groene Odkolek reportérovi na otázku, z jakého důvodu se loni přejmenovala na Odkolek – aby dala najevo, že je potomkem rodu Odkolků v souvislosti se sporem o ochrannou známku. V základních rysech pak reportáž informovala o sporu o ochrannou známku Odkolek. Z hlediska objektivního informování diváka je podstatné, že informace zazněly nejen v redakčním textu, ale také od Markéty Puci, mluvčí Městského soudu v Praze, a Ivety Matajové z Úřadu průmyslového vlastnictví (to bylo dokumentováno i záběry na dokumenty ÚPV). Naproti tomu je otázka, jestli to, jak redakční text ve zkratce popsal spor, dostatečně odpovídá realitě – kdo, kdy a v jaké věci přesně inicioval soudní řízení nebo řízení o zneplatnění ochranných známek. Prověření takovýchto detailů přesahuje možnosti monitoringu v rámci zpracování souhrnu stížností.

Reportáž pokračovala pasáží o minulosti paní Groene Odkolek a jejího rodu. Informace reportéra, že pod dřívějším jménem Lucie Krugová působila v bulvárním magazínu Prásk televize Nova, byla dokumentována zařazeným vyjádřením televizní dramaturgyně Lenky Hornové, která kromě základních informací uvedla:

„Zapsala se do mého života významným způsobem, protože jsem kvůli ní byla poprvé a naposledy ve svém životě u soudu, protože najednou se v bulvárním deníku Blesk objevila titulní strana a vlastně vypovídala Lucie o tom, že všechny ty reportérky závodí o to, kolika slavným osobnostem se dostat do postele a já to vlastně celé řídím. (...) My jsme vyhráli, já dokonce i finanční odškodnění, omluvu a tím to skončilo a vlastně od té doby jsem ji neviděla.“

Stěžovatelka k tomu uvádí, že tím o ní ČT šíří lživou informaci, protože z toho, co v reportáži zaznělo, to vypadá, že omluvit se a zaplatit odškodné měla ona, zatímco odsouzeným byl deník Blesk za fiktivní článek. Jak je vidět ze znění vyjádření Lenky Hornové, ta nevyjádřila, kdo byl v jejím soudním sporu odsouzen, pouze neurčitě uvedla, že „kvůli“ Lucii Krugové byla u soudu. Z redakční pozice nebyla slova L. Hornové komentována. Jestliže se věci odehrály, jak uvádí stěžovatelka, je obsah pasáže z hlediska zákona hraniční. Tvrdit, že v reportáži byla přímo přisouzena vina za poškození L. Hornové článkem v Blesku, sice není možné, ale řešení pasáže umožňuje, aby si méně kritický divák udělal takový závěr. Pokud jde o dávání do

souvislosti paní L. Groene Odkolek s novinářským bulvárem např. v titulu reportáže, proti čemuž projevuje stěžovatelka výhrady, je možné to pokládat za objektivně prokázané touto pasáží reportáže, která informovala o jejím působení v bulvárně laděném magazínu Prásk televize NOVA.

Stěžovatelka se vymezuje proti tomu, jak reportáž informovala o vývoji jejího příjmení, které bylo, jak uvádí v dopise, za svobodna Pavelková, po prvním sňatku Krugová, po druhém sňatku Groene, a poté, co přijala druhé příjmení, je nyní Groene Odkolek. V reportáži po vyjádření L. Hornové poračoval reportér takto:

„Po odchodu z Novy se Lucie Krugová přejmenovává na Groene...“

Byl-li důvodem nového příjmení sňatek, jak uvádí stěžovatelka v dopise, je formulace reportéra poněkud zavádějící, protože divák by jí mohl rozumět jako označení aktivního kroku s cílem přejmenování. O studiích L. Groene v USA reportér uvedl:

„Tam měla v Michiganu studovat filmovou školu, což se nedá kvůli ochraně osobních dat ověřit.“

Jde o ukázkou opaku investigace – v reportáži je namísto zjištěné informace prezentováno tvrzení o neověřitelnosti informace. Ačkoliv je informační obsah sdělení nicotný, z toho, že bylo zařazeno do investigativní reportáže, může divák nabyt dojmu, že má nějaký význam. K dalšímu studiu L. Groene, studiu v Německu, je uvedeno její vyjádření:

„Já jsem studovala v Německu na Humboldtově univerzitě na filozofické fakultě středověkou německou literaturu a historickou lingvistiku. Já jsem absolvovala vlastně 6 let studia.“

K tomu je zařazeno další obsahově nicotné redakční sdělení o nedohledatelnosti informací, tentokrát v podání Martina Jonáše, zpravodaje ČT v Berlíně“

„V registru, který si Humboldtova univerzita vede a kde by měly být schraňovány všechny magisterské a bakalářské práce studentů, stejně tak jako ročníkové práce a jejich odborné články, tam se nepodařilo dohledat nic, co by odpovídalo jménu Lucie Groene.“

Stěžovatelka k tomu v dopise uvádí, že na závěr základní části vysokoškolského studia v Německu složila postupové zkoušky a postoupila do magisterského stupně studia, ale k postupu nebyla potřeba žádná bakalářská práce. Studium pak na čas přerušila, ale nyní v něm pokračuje – uvádí, že tato část její odpovědi byla v reportáži odštěpena. Pokud se věci mají tak, jak uvádí stěžovatelka v dopise, zařazení sdělení berlínského zpravodaje ČT – ač mohlo být samo o sobě zcela pravdivé – by postrádalo smysl a v rozporu s realitou by mohlo posilovat pochybnosti o správnosti informací, které paní L. Groene Odkolek uvádí o svých studiích.

Reportér pak přešel k aspektu historických předků paní L. Groene Odkolek takto:

„Loni na jaře iniciovala a autorizovala článek v sobotní příloze deníku Právo, kde o sobě tvrdila, že je šlechtična, že její rod podnikatelů Odkolků z Roudnice nad Labem má kořeny ve středověkém rytířském rodu Odkolků z okolí Hradce Králové.“

Části zmíněného materiálu v příloze deníku Právo byly ukázány na kameru, ovšem ze záběrů je patrné, že jako autorka je u něj podepsána Lucie Jandová:

V reportáži je tedy věčný rozpor mezi tvrzením reportéra o autorizaci materiálu v Právu ze strany paní L. Groene Odkolek a skutečným autorstvím materiálu, které bylo dokumentováno v obraze. Autorizovat lze vlastní autorský text nebo znění rozhovoru apod., ale ne článek někoho jiného. Uvádíme další záběry z materiálu v Právu, jak byly zařazeny do reportáže:

scenáristka a režisérka Lucie Groene, která se před pár lety pustila do pátrání po svých předcích. Zjistila, že rytíř Vilém Jindřich, ano ten, co vydědil syna kvůli neurozené lásce, je jejím přímým předkem. Začala se o historii svého rodu zajímat, v plánu má založení nadace nesoucí jeho jméno a podporující české řemeslníky. Rozhodnutí nového majitele vysočanských pekáren část šestihektaro-

v dotčené oblasti, přeladte své přijímače na DVB-T2 na kanál K39. Bližší informace najdete na www.digict.cz ne

Smysl zařazení těchto ukázek z reportáže je v tom, že jsme v nich hledali potvrzení nebo vyvrácení výše citovaného skutkového tvrzení reportéra o tom, že paní L. Groene Odkolek o sobě něco v materiálu v příloze deníku Právo tvrdila. Jak je vidět z ukázek, materiál není napsán v ich-formě z pozice paní L. Groene Odkolek, ona sama tam alespoň v zařazených ukázkách nic netvrdí, tvrdí to o ní a o původu Odkolků autorka textu Lucie Jandová. Lucie Jandová není fiktivní osoba nebo pseudonym, je to redaktorka ve společnosti Právo, jak je možné se přesvědčit v otevřených informačních zdrojích (např. <https://cz.linkedin.com/in/lucie-jandov%C3%A1-5b83b685>). Reportér tedy ve svém sdělení neuvedl pravdu, nebo pokud snad ano – pokud někde v textu materiálu v Právu takové tvrzení je, ač nebylo dokumentováno záběrem kamery – přinejmenším neposkytl divákům takové informace, aby si na jejich základě sami mohli svobodně učinit vlastní názor. Je ovšem možné, že autorka materiálu v Právu převzala informace od paní L. Groene Odkolek a pouze je transformovala do objektivních formulací.

V návaznosti na předchozí bylo zařazeno vyjádření historika a genealoga Martina Kotačky:

„Já jsem samozřejmě viděl tady tu její mediální akci v médiích, a tak jsem si potom ověřil nebo začal si ověřovat, jestli skutečně ti Odkolkové, ke kterým ona se hlásí, patří k tomu šlechtickému rodu starých Odkolků z Újezdce a ukázalo se v pramenech a v literatuře, že to není pravda.“

V zařazení tohoto vyjádření není problém – respondent s deklarovanou odpovídající kvalifikací prezentoval na vlastní odpovědnost svůj názor. Poznáváme, že respondent se zde vyjádřil jen k příbuzenské vazbě mezi Odkolkou, z nichž pochází paní L. Groene Odkolek, a starými šlechtickými Odkolkou z Újezdce, a nevyjádřil se k příbuzenství Odkolků, kteří jsou jejími předky, a známého pekařského rodu Odkolků. Stěžovatelka nicméně názor tohoto odborníka zpochybňuje poukazem na to, že v historické době bratr F. S. Odkolka-pekaře uspěl při prokazování šlechtického původu a byl mu přiznán titul barona. Prověření tohoto detailu přesahuje možnosti monitoringu v rámci zpracování souhrnu stížností. Dále bylo zařazeno zcela obecné vyjádření historika Jana Županiče o zájmu lidí o vlastní šlechtický původ, pokud ho mají, z romantických důvodů. Stěžovatelka vyjadřuje silné výhrady k zařazení tohoto vyjádření v kontextu s její osobou, ale vyjádření v reportáži je do té míry obecné, že z jeho použití v reportáži není možné vyvozovat žádné závěry.

V další pasáži polemizuje reportér s tím, že by paní L. Groene Odkolek patřila do známého rodu Odkolků-pekařů. V pasáži se střídají promluvy reportéra s promluvami historika a genealoga takto:

David VONDRÁČEK, redaktor

Kromě toho, že se paní Groene Odkolek podle historika a genealoga Martina Kotačky neoprávněně hlásí ke starému rytířskému rodu, tento rod nemá s pekařskou rodinou Odkolků žádnou souvislost.

Martin KOTAČKA, historik a genealog

V odborné literatuře i v pramenech se nic takového nepotvrdilo, naopak ta odborná literatura to vylučovala.

David VONDRÁČEK, redaktor

Všecky skutečnosti svědčí o tom, že paní Lucie není potomkem šlechtické rodiny Odkolků, ale ani nešlechtické rodiny pekařských podnikatelů Odkolků.

Martin KOTAČKA, historik a genealog

V celkovém tom genealogickém vývodu je to celkem sedmá generace až k té vzdálené prababičce.

David VONDRÁČEK, redaktor

Paní Groene se hlásí k Frederice Odkolkové z konce osmnáctého století. Její rodinná větev však v dalších generacích šla jinými cestami. Byli to většinou řezníci a s podnikatelskou rodinou Odkolků-pekařů neměli nic společného.

Přestože jde o střídání replik, nejedná se o rozhovor. Ve skutečnosti se střídají části samostatného vyjádření genealoga komentujícího rodovou linii paní L. Groene Odkolek rozené Pavelkové, která je v grafickém zpracování dokumentována v obraze do sedmé generace předků, a části samostatného vyjádření reportéra, ve kterém uvádí, že paní L. Groene Odkolek není potomkem ani šlechticů-Odkolků, ani pekařů-Odkolků. Každý hovoří o něčem jiném. To, co prezentuje genealog na rodovém vývodu, není – byť v jiné formě – obsahově totéž, co říká mimo obraz reportér. Genealog dokumentuje rodovou linii, která má společné předky s Odkolkou-pekaři, nikoliv tuto rodovou linii samotnou. Méně kritický divák si z této kompozice replik může odnést dojem, že pasáž dokládá nějaké zjištění v neprospěch tvrzení portrétované osoby o svém původu, ale žádné takové její tvrzení nebylo v reportáži prezentováno, pouze redakční tvrzení, že to o sobě tvrdí. Reportér jako zdroj informací pro své tvrzení o původu paní L. Groene Odkolek rozené Pavelkové uvádí neurčitě, že o tom svědčí „všechny skutečnosti“. Závěr, který z genealogického vstupu dělá reportér („Byli to většinou řezníci a s podnikatelskou rodinou Odkolků-pekařů neměli nic společného.“), se neopírá o žádný zdroj a zčásti je na hranici nepravdivosti – „nemít nic společného“ není sice zcela jasná formulace, ale pokud se to týká vyjádření vztahu dvou rodových linií se společnými předky, je to problematické. Stěžovatelka také namítá, že poslední řezníci v její rodové linii byli společní předkové s Odkolkou-pekaři.

Nejasný vztah k probíranému rodovému původu má další zařazené odborné vyjádření, vyjádření historika Miloše Hořejše:

„Nemám žádných zpráv, že by tato rodina byla součástí vlastně té rodinné firmy a měla tam nějaký majetkový podíl.“

Reportáž neuvědla žádné tvrzení L. Groene Odkolek o tom, že by její rodina měla nějaký podíl v pekárnách Odkolek, takže zařazení vyjádření postrádá v kontextu reportáže smysl, i když jeho obsah je zřejmé

pravdivý. Zařazení vyjádření může u diváka vyvolávat dojem, že má k probírané věci nějaký vztah, ačkoliv ho nemá.

Reportér pak poukázal na paradox, že o ochrannou známku Odkolek vede s Agroferem ze svěřenských fondů Andreje Babiše spor kandidátka do Senátu v minulých volbách za hnutí ANO předsedy Andreje Babiše. Reportáž tak odbočila k tématu veřejné činnosti L. Groene Odkolek.

Informace reportéra o senátorské volební kampani L. Groene byla dokumentována záběrem na titul rozhovoru s ní na serveru Parlamentní listy z té doby a přehled obsahu rozhovoru pod titulem, ale samotný jeho text v záběru nebyl – obsah sdělení reportéra o zaměření senátorské volební kampaně příliš neodpovídal textu v záběru a není jasné, o jaký zdroj se reportér opíral. Zařazená vyjádření Jana Richtera, poslance, hlavního manažera hnutí ANO a Stanislava Berkovce, poslance, předsedy volebního výboru pro Radu ČT (ANO) obsahovala základní informace o kandidatuře paní L. Groene do Senátu za ANO. Reportér doplnil informaci o neúspěšném volebním výsledku L. Groene, což později potvrdil v zařazeném vyjádření také poslanec za ANO Aleš Juchelka. Reportér pokračoval informacemi o tom, že se L. Groene Odkolek „věnuje novinářině“, a uvedl weby, kde se objevují její články. Slova reportéra byla v obraze dokumentována texty ze zmiňovaných internetových serverů. Stěžovatelka polemizuje s reportáží, že nejde o její články, ale o rozhovory s ní nebo o texty převzaté z jiných zdrojů. Je obtížné posoudit, nakolik je možné považovat prezentaci ukázek textů z internetu za důkazy, že se L. Groene Odkolek „věnuje novinářině“, což je velmi neurčitá formulace. Zařazeno bylo vyjádření politologa Josefa Mlejnka, který charakterizoval politický prostor L. Groene Odkolek jako blízký SPD a Trikolóře, a uvedl svůj názor, že při kandidatuře do Rady ČT počítala s hlasy SPD a kritiků České televize. Přímé odpovědi na dotaz reportéra k jejím článkům na internetu se L. Groene před kamerou vyhnula. Stěžovatelka v dopise namítá, že se v reportáži o ní lživě tvrdí, že pracuje jako novinářka atd., což ovšem v reportáži nezaznělo. Reportér uvedl, že se „věnuje novinářině“, což může znamenat i příležitostnou činnost, a nevyklučuje to, že se L. Groene Odkolek může převážně věnovat např. studiu, jak namítá ve stížnosti. Stěžovatelka také kritizuje, že jí byly v reportáži připisovány nějaké názory, ty měly být komentovány bez důkazů atd. Ve skutečnosti ovšem v reportáži politolog Josef Mlejnek, jehož analýzy pozice lidí, subjektů či médií apod. v politickém prostoru jsou známé, prezentoval své poznatky o L. Groene Odkolek. Její názory nehodnotil. Stěžovatelka v této souvislosti namítá, že nedostala prostor k vyjádření ke komentování svých názorů. V žánru medailonu je ovšem běžné, že neobsahuje aktuální vyjádření portrétovaného, ale spíše dokumentuje, co o něm bylo zjištěno.

Na úvahu politologa, kdo z poslanců pravděpodobně podporoval volbu L. Groene Odkolek, navázal reportér takto:

„Do voleb Rady ČT doporučil Lucii Fredericku Groene Odkolek Spolek Sportovní klub BASKETBAL Rokycany. Předseda spolku přímý rozhovor odmítl, proto jsme použili skrytou kameru. Vy jste to podepsal?“

Reportér přiznal použití skryté kamery po odmítnutí rozhovoru. Zákon č. 231/2001 Sb. výslovně použití skryté kamery nezakazuje. Problém by vznikl, kdyby při prezentaci takto získaného materiálu ve vysílání došlo k porušení zásad objektivit a vyváženosti, což v tomto případě není zřejmé. Divák byl upozorněn, jakým způsobem následující materiál vznikl, a mohl to vzít v úvahu při vytvoření svého názoru na něj. V zařazeném skrytě natočeném rozhovoru předseda spolku Sportovní klub Basketbal Rokycany uvedl, že za spolek podepsal návrh L. Groene Odkolek za členku Rady ČT, že ji v životě neviděl, a neurčitě připustil, že je za tím nějaká politika, se kterou ale on nemá nic společného. Zařazení informace tohoto typu do investigativního pořadu se jeví jako legitimní. Ke kandidatuře L. Groene Odkolek do Rady ČT bylo zařazeno pozitivní vyjádření Stanislava Berkovce, poslance, předsedy volebního výboru (ANO), a neurčitě vyjádření poslance za ANO Aleše Juchelky, místopředsedy téhož výboru, který konstatoval, že nepostoupila do dalšího kola volby.

Reportér se vrátil k soudnímu sporu o ochrannou známku Odkolek. Jeho slova o tom, že na sociálních sítích vznikají skupiny podporovatelů L. Groene Odkolek v jejím sporu s Agrofertem, byla dokumentována záběry, které ukazovaly odpovídající obsah internetových stránek.

Zařazeno pak bylo toto vyjádření historika a genealoga Martina Kotačky:

„Ona se dneska veze na té vlně toho antibabiše, což mě osobně tedy přijde také takové trošku sprosté. Já sám nepatřím k příznivcům pana Babiše, ale bojujme proti němu čestně a ne za pomoci demagogie.“

...a za moment ještě:

„Představme si, že někdo z nás, kdo si sestavuje rodokmen, najde někde mezi svými předky příjmení Škoda, nechá se přejmenovat účelově na Škodu a potom zažaluje třeba koncern Volkswagen za to, že používají její značku.“

Zařazení tohoto vyjádření do reportáže je problematické. Pokud by se k podobné věci vyjádřil odborník odpovídající kvalifikace, např. politolog apod., ze své odborné pozice, problém by nevznikl. Proč se ale takto vyjádřil právě historik a genealog, a proč takovýmto poměrně subjektivním způsobem, je z pozice diváka nejasné. Na základě širší rešerše víme, že M. Kotačka se nejen genealogii, ale i historii rodu Odkolků včetně jeho novodobé historie věnuje (je např. autorem hesla František Odkolek, což byl zakladatel proslulé rodinné pekařské firmy, na Wikipedii), což by mohlo vysvětlit, proč je možné považovat za případné, aby se k danému aspektu v reportáži vyjádřil jako odborník, ale v kontextu obsahu reportáže je tato jeho kvalifikace divákovi skryta. Není jasné, proč se k politologické, právní a obchodní problematice vyjadřuje historik a genealog. Na vyjádření z pozice odborníka je také obsah příliš subjektivní. Vyjádření působí nepatřičně a zároveň vyvolává pochybnost o odborně-neutrální pozici tohoto proklamovaného historika a genealoga, o jehož vyjádření se v záležitostech rodového původu Odkolků a jejich potomků reportáž opírala. Respondent zde působí jako nositel vyhraněného názoru bez odborného vztahu k věci a vzniká otázka, jestli by nemělo být zařazeno vyvažující vyjádření jiného názoru. Takové vyjádření zařazeno nebylo.

Další pasáž reportáže byla věnována aspektu časového sledu událostí ve sporu o ochrannou známku Odkolek:

David VONDRÁČEK, redaktor

Vy jste kandidovala za ANO a je to takové zvláštní, že vlastně pak jste se přejmenovala a dneska víte, že United Bakeries patří Penamu a ten Agrofertu.

Lucie Frederika Groene ODKOLEK, novinářka

Ten spor začal v době, kdy United Bakeries vůbec nepatřily Agrofertu, a v době, kdy já jsem začala jednat s United Bakeries, kde nebyl žádný konflikt, patřily United Bakeries lucemburské společnosti.

David VONDRÁČEK, redaktor

Fakta ale hovoří jednoznačně. V květnu loňského roku se stala značka Odkolek majetkem skupiny Agrofert. Teprve v červenci se paní Lucie přejmenovala na Odkolek. Žalobu na Agrofert a neoprávněné používání značky Odkolek podala až koncem loňského roku a další počátkem tohoto roku. Byly podány návrhy na zneplatnění známek Odkolek?

Iveta MATAJOVÁ, Úřad průmyslového vlastnictví

Byly podané 19. 11. 2019. a poté 5. 2... 5. února tohoto roku.

Informační hodnota pasáže je sporná. Paní L. Groene Odkolek hovoří o sporu, reportér o žalobě a o návrzích na zneplatnění obchodních známek, a zařazené vyjádření pracovnice Úřadu průmyslového vlastnictví se

týká jen návrhů na zneplatnění obchodních známek. Není zcela jasné, jestli jsou v rozporu slova L. Groene Odkolek o stáří sporu a údaje uváděné o datu žaloby na Agrofert a o datech podání návrhů týkajících se ochranných známek Úřadu průmyslového vlastnictví. Stěžovatelka zpochybňuje, že by podala žalobu jmenovitě na Agrofert. Zařazeno bylo ještě vyjádření mluvčího Agrofertu Karla Hanzelky, který uvedl, že Agrofert je přesvědčen, že právo má na své straně. V obecné rovině se ke sporu vyjádřili dva odborníci – Pavel Páral, ekonomický analytik, a Jiří Matzner, advokát, odborník v oblasti práva duševního vlastnictví. Obsah jejich vyjádření byl pro širší vzhled do problematiky přínosný, ale neměl vztah ke konkrétní rovině sporu. Reportáž byla uzavřena zařazenou promluvou L. Groene Odkolek, že se uvidí, jak rozhodne soud.

K obsahu

Reportáž Šlechtična z bulváru byla medailonem paní Lucie Groene Odkolek jako osobnosti veřejně činné či usilující o takovou pozici kandidaturou na členství v Radě ČT, či v nedávné minulosti do Senátu Parlamentu ČR. Veřejně činné osobnosti či adepti takové pozice musejí počítat se zvýšenou pozorností veřejnosti, potažmo médií, která nemusí být vždy příjemná. Může docházet například ke zvýšené pozornosti i k aktivitám přímo nesouvisejícím s veřejnou činností včetně informací z minulosti, které člověk, jenž usiluje o veřejnou pozici, vnímá rušivě. Tak je v daném případě možné hodnotit např. informování reportáže o dřívější práci L. Groene Odkolek (ještě pod dřívějším příjmením Krugová) pro bulvárně laděný televizní magazín Prásk. Pokud tyto informace odpovídají skutečnosti, jako v tomto případě, nelze proti nim z hlediska zákona nic zásadního namítat.

Při tvorbě publicistického pořadu může být na rozdíl od zpravodajství uplatněn autorský projev. Vyjádření autorského pohledu na zpracované téma v publicistickém pořadu je běžnou vlastností publicistiky a z hlediska zákona to není na závadu. Podstatné je, aby informace k tématu, které publicistický pořad obsahuje, byly korektní, tedy aby byly prezentovány s dodržením zásad objektivního a vyváženého informování. V případě reportáže Šlechtična z bulváru ovšem monitoring přinesl poznatky, že v některých případech se to tvůrcům reportáže nepodařilo.

Markantním problémem je opakované použití redakčního skutkového tvrzení, že paní L. Groene Odkolek o sobě tvrdí, že je potomkem pekařského rodu Odkolků a že má šlechtický původ. V moderátorském uvedení reportáže bylo řečeno:

„Tvrdí o sobě, že je potomkem podnikatelského pekařského rodu – a zároveň šlechtična...“

V průběhu reportáže reportér uvedl:

„...autorizovala článek v sobotní příloze deníku Právo, kde o sobě tvrdila, že je šlechtična, že její rod podnikatelů Odkolků z Roudnice nad Labem má kořeny ve středověkém rytířském rodu Odkolků z okolí Hradce Králové“.

Zčásti se totéž projevilo v použití slova „šlechtična“ v titulu reportáže Šlechtična z bulváru. Tam sice formulaci nelze považovat za skutkové tvrzení, ale jde o výrazné zviditelnění obsahového prvku, jehož opodstatnění se v reportáži neprokázalo.

Problém reportáže je v tom, že neprokázala, že paní L. Groene Odkolek o sobě tvrdí, že je potomkem pekařů-Odkolků a šlechticů-Odkolků. Z hlediska zákona by měl divák dostat takové informace, aby si na jejich základě mohl svobodně vytvořit vlastní názor. Takové informace o tomto jednom z klíčových obsahových prvků v reportáži divák nedostal.

Své tvrzení se tvůrci reportáže pokusili doložit poukazem na zveřejněný materiál o historii rodu Odkolků v příloze deníku Právo, který však nenapsala paní L. Groene Odkolek, ale jiná autorka. Materiál proto není důkazem tvrzení paní L. Groene Odkolek o svém původu.

Probíráním linie předků L. Groene Odkolek do sedmé generace se tvůrci reportáže snažili doložit, že není potomkem rodové linie Odkolků-pekařů, známých podnikatelů. Při tom bylo doloženo, aniž to bylo zdůrazňováno, že rodová linie paní L. Groene Odkolek rozená Pavelková má společné předky s rodovou linií Odkolků-pekařů, avšak zdůrazněno bylo, že se prokázalo, že není potomkem Odkolků-pekařů. Reportér konkrétně uvedl:

„Paní Groene se hlásí k Frederice Odkolkové z konce osmnáctého století. Její rodinná větev však v dalších generacích šla jinými cestami. Byli to většinou řezníci a s podnikatelskou rodinou Odkolků-pekařů neměli nic společného.“

V situaci, kdy reportáž neprokázala, že by paní L. Groene Odkolek o sobě tvrdila, že je potomkem Odkolků-pekařů, je toto sdělení reportáže problematické. Kromě toho když reportér tvrdí, že rodinná větev paní L. Groene Odkolek neměla s podnikatelskou rodinou Odkolků-pekařů nic společného, nemluví pravdu, protože obě rodiny měly společné předky.

Reportáž obsahovala některá další drobnější profesionální pochybení, která sama o sobě by patrně nepřekročila tolerovatelnou mez. Jednalo se například o zařazení subjektivního hodnotícího názoru neprofesionála v daném oboru na spor, který vede paní L. Groene Odkolek o ochrannou známku Odkolek, aniž byl zařazen oponentní názor ve stejné konkrétní rovině na stejnou věc, nebo o zařazení sdělení o nevyprávění informací o vysokoškolských studiích paní L. Groene Odkolek, která mohla evokovat, že není jisté, že opravdu studovala, aniž to bylo věcně doloženo, o zařazení vyjádření, že „kvůli ní“ byl někdo u soudu bez vysvětlení její role v daném případě, nebo o opakované používání formulace, že „se přejmenovala“ bez vysvětlení kromě případu, kdy v zařazeném vyjádření sama L. Groene Odkolek vysvětlila své důvody pro přijetí druhého příjmení po předcích. V kontextu výraznějších problémů v obsahu reportáže tyto dílčí nedostatky přispěly k nízké informační úrovni celkového sdělení reportáže. Některé dílčí obsahové aspekty není možné prověřovat v rámci analýz k souhrnu podání, ale zdá se, že v některých případech by mohly být prokázány další problémy v obsahu reportáže.

Navržena je výzva k podání vysvětlení, po jehož obdržení může Rada zvážit další postup. Alternativně je připraven koncept usnesení o odložení věci, které není navrhováno.

Návrh usnesení:

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen „Rada“) v rámci své kompetence dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) a v souladu s ustanovením § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) žádá provozovatele vysílání Česká televize, IČ: 00027383, sídlem: Kavčí hory, Praha 4, PSČ 140 70, o podání vysvětlení k obsahu reportáže Šlechtička z bulváru, která byla součástí pořadu Reportéři ČT odvysílaného dne 2. března 2020 od 22:00 hodin na programu ČT1, a sice k obsahu skutkového tvrzení z redakční pozice, že paní Lucie Groene Odkolek „tvrdí o sobě, že je potomkem podnikatelského pekařského rodu – a zároveň šlechtična“ v moderátorském uvedení reportáže Šlechtička z bulváru, že „Její volební kampaň byla postavena na kritice neziskových organizací a občanské společnosti vůbec.“ v promluvě reportéra mimo obraz, a k obsahu skutkového tvrzení „Měla jste tam jakési politologické rozbory.“ v promluvě reportéra při pokusu o rozhovor s respondentkou v závěru reportáže, a dále k obsahu implikativního tvrzení reportéra, že „Všecky skutečnosti svědčí o tom, že paní Lucie není potomkem šlechtické rodiny Odkolků, ale ani nešlechtické rodiny pekařských podnikatelů Odkolků.“, z toho jmenovitě k formulaci „všecky skutečnosti“. Rada žádá provozovatele vysílání, aby vysvětlil, na základě jakých zdrojů nebo faktů byla citovaná skutková tvrzení či implikativní tvrzení do reportáže zařazena. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení této výzvy.

nebo

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen „Rada“) coby ústřední správní úřad v rámci své kompetence dané ustanovením § 5 písm. a) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“), rozhodla v souladu s ustanovením § 76 odst. 1 písm. a) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v platném znění, ve věci možného přestupku spáchaného odvysíláním pořadu Reportéři ČT, respektive reportáže Šlechtična z bulváru dne 2. března 2020 od 22:00 hodin na programu ČT1, natáčením této reportáže a narušením regulérnosti volby členů Rady ČT, že věc odkládá.